

Ku knihe Významné miesta na Slovensku I.

História slovenského lesníctva predstavuje tisícročný sled každodennej práce, významných i menej významných udalostí, celé generácie ľudí – lesníkov i panteón lesníckych osobností. Z historického povedomia už mnohé počiny lesníkov vymizli, no tie čo zostali, naďalej pripútavajú náš záujem o minulosť a to najmä prostredníctvom hmotných i nehmotných lesníckych pamiatok.

LESY SR, inšpirované fenoménom svetového dedičstva, tak ako ho realizuje UNESCO, v roku 2007 začali vytvárať sieť VÝZNAMNÝCH LESNÍCKYCH MIEST. Tento krok umožnil zahájiť proces objavovania i znovuobjavovania lesníckej histórie všedného i sviatočného dňa a úsilia prezentovať ho v hodnotnej podobe pred verejnosťou. Lesy SR sa v takto realizovanom procese účinne uchádzajú o svoje miesto spolutvorcu a ochrancu kultúrneho dedičstva na Slovensku. Svoj prístup k nemu veľmi účinne potvrdzujú aj v týchto dňoch, keď pripravujú prezentáciu publikácie Významné lesnícke miesta na Slovensku I ako svoj významný edičný počín.

Dvadsaťateho piateho septembra 2009 sa vo Zvolene uskutoční podujatie Lesníci pre kultúru, na ktorom vstúpi do čitateľského života kniha z autorskej dielne pracovníkov Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene predstavujúca 50 významných lesníckych miest z rôznych lokalít Slovenska. Napriek tomu, že nemôžu byť vyčerpávacím pohľadom do histórie lesného hospodárstva, predstavujú zaujímavé dejinné kapitoly, významne zhodnocované súčasným poznaním. Takým je napríklad Oravský komposesorát, historické, relatívne veľké územie s vysokou lesnatosťou, ktoré bolo priaznivo poznamenané pokrokovým lesným hospodárením v 19. a 20. storočí. Svojho času išlo o jedno z najmodernejších lesných hospodárstiev na území Slovenska. Niektoré z predstavených významných lesníckych miest dokumentujú úspešné snahy lesníkov o revitalizáciu lesa – zalesnenie Šútovskej skaly či Podlavických výmolov, ďalšie sú dokladom spolupráce lesníctva s inými hospodárskymi odvetvami - napr. plavebný kanál Zlatá Baňa v Solivare – a zvyrazňujú najmä nezastupiteľnú úlohu lesov ako energetického zdroja pre rozvíjajúci sa priemysel v 18. a 19. storočí. Galériu VLM tvoria i typické mestské sídla ako napríklad Zvolen, Banská Štiavnica, Liptovský Hrádok – ich kultúra tvorená stáročiami je vyprofilovaná v tesnej previazanosti s kultúrou života lesníkov, najmä lesníckeho dorastu a lesníckej vedy. Osobitné miesto zaujíma Banská Bystrica - riadiace centrum slovenského lesníctva. Túto funkciu jej prideliť dejiny a rešpektuje ju i súčasnosť. Generálne riaditeľstvo Lesov sídli v budove, ktorá je symbolom moderného lesníctva, samostatného hospodárskeho odvetvia, ktoré vyšlo z tieňa baníctva a poľnohospodárstva v 19. storočí. Táto naša národná kultúrna pamiatka je skutočnou ozdobou ústredného bystrického námestia.

Kniha zoznamuje čitateľa s VLM ako s nositeľmi zaujímavých historických informácií, estetických i technických hodnôt. Predstavuje ich z hľadiska genézy a významu pre lesníctvo a zaznamenáva ich súčasný stav, ktorý je predmetom záujmu štátneho podniku Lesy SR. Ten sa v rámci svojich možností zasadzuje o ich obnovu. K dvojazyčným textom (slovenčina, angličtina) a obrazovému materiálu s doplňujúcimi informáciami sú priložené údaje, ktoré čitateľa informujú o umiestnení VLM na mape Slovenska. Kniha, ktorá vyšla v skutočne reprezentačnom vydaní, je pozvánkou na ich návštevu.

Kolektív autorov v zložení Ľubica Miľanová, Mária Rošková, Ján Mičovský, Marek Vanga a Tatiana Figurová verí, že kniha presvedčí návštevníka nielen o intenzívnom využívaní lesnej krajiny človekom, ale i o jeho nemalej investícii do jej zveľadenia a udržania.